

የእውነተ ሉህ ቁ. ፩

በዘር ልዩነት ጦስ ስላለው ድህነት መግቢያ

ድህነትን እንዴት እንለካለን?

የገንዘብ ችግርን ለመለካት ካናዳ ብዙውን ጊዜ ዝቅተኛ የገቢ ቅነሳን (LICO) ትጠቀማለች። በቅርቡም የዓለም አቀፍ ጽጽሮችን ለመሥራት ስራ ላይ የሚውለውን ዝቅተኛ የገቢ ልኬት (LIM), መጠቀም ይጀመራል። እኔ እይ ሲኦ (LICO) ብዙ ቤተሰቦች በምግብ፣ በመጠለያ፣ እንዲሁም በልብስና አስፈላጊ ነገሮች ላይ ምን ያህል በመካከለኛ ደረጃ ከመቶኛ ምን ያህል በላይ እንደሚያወጡ በመለካት ያሳያል።

ከቀረጥ-ግብር በኋላ ያለው የዝቅተኛ የገቢ ልኬት [LIM-AT] ተመሳሳይ ገቢ ካላቸው ከሌሎች ቤተሰቦች ጋር ሲነጻጸር ብሄራዊ አማካኝ ገቢያቸው ከግማሽ በታች የሆነ ገቢ እንዳላቸውና እንደሌላቸው ያሳያል።

የዘር ልዩነት የሚያስከትለውን መዘዝ ሙሉ በሙሉ ለመረዳት የጥናቱ ሥራ ነገር የአገሬው ተወላጆችን ወይም የዘር መለያ መታወቅያ፣ ጾታ፣ ዕድሜ፣ አካል ስንኩልነት እና የቤተሰብ ዓይነት፣ እንዲሁም የክፍለ-ሀገርና የአውራጃው ሁኔታ ሁሉ ማካተት ይኖርበታል።

ስለ ማን እያወራን ነው?

በእነዚህ የእውነተ ሉሆች ውስጥ ያለው መረጃ የዘር መሠረታቸውና ቅርሳቸው ከአውሮፓ ያልሆኑትን ካናዳውያንን የሚመለከት ነው።

በቀላሉ አገላለጽ እነዚህ ካናዳ ውስጥ የተወለዱትና ከካናዳ ውጭ የትም የተወለዱት፣ በሁለቱም ጎራ ያሉ የቀለም ሰዎችን ማለታችን ነው። በምናዘጋጀው የእውነተ ሉህ ውስጥ ልዩ ታሪክና ተሞክሮ ላላቸው ነገር የአገሬው ተወላጅ ህዝቦች በእኩል ደረጃ ማጣቀሻ እናደርጋለን።

ስለ ነገር የአገሬው ተወላጅ ሕዝቦች ያለን ግንዛቤ በሕገ-መንግሥት አንቀጽ 1982 ውስጥ የተጠቀሰውንና በጣም ተቀባይነት ያገኘውን ትርጓሜ ይከተላል።

ይህም ነገር የአገሬው ተወላጅ ስንል በአገሪቱ የነበሩ የመጀመሪያ ህዝቦች First Nations [የተመዘገቡና እውቅና የተሰጣቸው እንዲሁም ያልተመዘገቡ] መቲስ እና ኢንዩት የሚባሉ ናቸው። ነገር የአገሬው ተወላጆች ለፍትህ የሚያቀርቧቸውን የይገባኛል ጥያቄዎች፣ በተጨማሪም በህግ ከተከለለው ውጭ ከሚኖሩትም መካከል የሚቀርቡ የይገባኛል ጥያቄዎች ሁሉ ልዩ መሆናቸውንና ለየት ያሉ የመፍትሄ ስልቶችም እንደሚያስፈልጓቸው እናውቃለን።

ይህም የብሄር ለብሔር ምላሽ፣ እንዲሁም የአገሬው ተወላጅ ህዝብ በድህነት እና በተቋማዊ፣ መዋቅራዊ እና ስልታዊ የዘረኝነት ጦስ ባመጣው ድህነት እጅግ ከተጎዱት እና ከተገለሉት መካከል ናቸው።

በዘር የመፈረጅ (Racialization) ድህነት

ራሺያላይዜሽን (Racialization) የሚያመለክተው “ማኅበረሰቦች በኤኮኖሚያዊ፣ ፖለቲካዊ እና ማህበራዊ ኑሮ ላይ ለውጥ ለማምጣት ተብሎ በሚደረግ፣ በዘር ወይም በነገድ የማዋቀር፣ ይህም ትክክለኛ መንገድ ተደርጎ የሚወሰድ ሂደት እሳቤ ነው”

የዘር አከፋፈል ዓይነቶችም በሳይንስ ወይም በባዮሎጂ ላይ የተመሠረተ ሳይሆን በጥቃቅን ልዩነቶች አማካይነት የተመረኮዘ ነው። ይህም ሳብረተሰብ መርጦ የሚያስተጋባውና የሚያሳለው ሲሆን በሰዎች ሕይወት ላይ ትልቅ መዘዝን የሚያስከትል ይሆናል።

ሰዎች በቆዳቸው ቀለም ብቻ ሳይሆን ነገርን በሌሎች የተወሰኑ መስፈርቶች ሊለያዩ ይችላሉ። ለምሳሌ እንደ ባህል፣ ቋንቋ፣ ልማድ የዘር ሀረግ፣ ሀገር ወይም የትውልድ ቦታ፣ ወይም ከሃይማኖት ጋር በተያያዘ ጥላቻና መለያየት፣ ለምሳሌ በእስላም-ጠል አመለካከት (ኢስላምፎቢያ) እና በጸረ-ሲክህዝም እምነት ወዘተ. ሰዎች እርስ በርስ ሊከፋፈሉ ይችላሉ።

በዘር የተከፋፈሉ ማኅበረሰቦች ቀጣይነት ያላቸውና ተመጣጣኝ ያልሆኑ የድህነት ደረጃዎች ያጋጥሟቸዋል።

በሌላ አገላለጽ የቀለም ሰዎችና ነገር የአገሬው ተወላጅ ሕዝቦች ከ እኔ እይ ሲኦ / እኔ እይ ኤም [LICO / LIM] የድህነት ልኬት በታች የመውደቅ ዕድላቸው ከፍተኛ ነው። እንዲሁም በዘር ካልተፈረጁ ሕዝቦች ይልቅ እንደ ዝቅተኛ ጤና፣ ዝቅተኛ ትምህርት፣ እና አነስተኛ የሥራ መስክ ዕድሎች የመሳሰሉ ተዛማጅ ችግሮች እንዲኖሩባቸው ያደርጋል።

ማንም ሰው የዝቅተኛ ገቢ እና የሥራ መስክ ዕድሎች ማነስ ችግሮች ሊያጋጥሙት የሚችሉ ቢሆንም ለቀለም ሰዎችና እና ለነገር የአገሬው ተወላጆች ችግር ተጋላጭ የሆኑ ሁኔታዎችንና መሰናክሎችን በመፍጠር ረገድ ግለሰባዊ እና ስልታዊ ዘረኝነት ከፍተኛ ሚና ይጫወታሉ።

አድልዎ ማለት በሙያቸው ከሌሎች ጋር ብቁና እኩል ደረጃ ሆነው ሳለ ነገርን በማንነታቸው ምክንያት ሥራ የማግኘት ዕድላቸው ዝቅተኛ ሲደረግ፣ እንዲሁም እኩልነታቸው የሆኑትና የቀለም ችግር የሌለባቸው አቻዎቻቸው ከሚያገኙት ገቢ በማንነታቸው ብቻ ያነሰ ገቢ ሊከፈላቸው ማለት ነው።

እንደዚህ ያሉት እጅግ ዝቅ ባለ የኑሮ ሁኔታ ውስጥ የሚኖሩ፣ በዝቅተኛ ቦታ የሚሠሩ፣ ለጤና ሕክምናም ተደራሽነት የሌላቸው እንዲሁም የፖሊስ ጥቃት ስለባዎች የሚጋለጡ ሊሆኑ ይችላሉ።

ስለ ስልታዊ ዘረኝነት እና በዘር ተጽዕኖ ስለሚመጣ ድህነት ጉዳይ ለግንዛቤ መነጋገሩ አስፈላጊ ነው. . . .

“ ዘረኝነት እውን ነው። የባርያ ገንዘብ ታሪኮች፣ የቅኝ ግዛት፣ እና ያለፉት ታሪካችን ተቋማት የአሁኑን ህይወታችንን ቅርጽ እንዲኖረው ተጽዕኖ ያደርጋሉ። እንዲሁም በቀለም በተፈረጁት እና ነባር የአገሬው ተወላጆች፣ እና በሌሎች መካከል ክፍተት ይፈጥራሉ፤ ይህም ፈጽሞ ተቀባይነት ሊኖረው አይገባም። ”

- ወደፊት የሚያስከክድና የተሻለው መንገድ፡ የአንታሪዮ የ 3 ዓመታት የጸረ ዘረኝነት ስልታዊ ዕቅድ!

ስልታዊ ዘረኝነት ምንድነው?

ስልታዊ ዘረኝነት አንድ ተቋም ወይም ልዩ ልዩ ተቋማት በጉዳዩ ላይ አብረው ሲሰሩ የሚፈጠር፣ ወይም የዘር መድልዎን አሠራር ሲከተሉ የሚከሰት ነው። አንዳንድ በግድፈሽነት ሊሆን ይችላል። ይሁን እንጂ በአንድ ድርጅት ውስጥ ያሉ ሰዎች ሁሉም ዘረኞች ናቸው ማለት ግን አይደለም።

ብዙዉን ጊዜ በስውር በሚሠራ ተቋማዊና የተዛባ ፖሊሲ፣ ልምድና አሠራር ምክንያት የሚፈጸም ሆኖ በተለያዩ ቡድኖች መካከል አንዱን ጠቅሞ ሌላውን የሚጎዳ አሠራር ነው።

የተወሰኑ ቡድኖችን በተለየ መንገድ እንዲት ሊጎዳ እንደሚችል አስቀድሞ ግምት ውስጥ ያለስገባ ሁልጊዜ እንደተለመደው አካሄድ ብቻ የመከተል ውጤት ሊሆን ይችላል።

ስልታዊ ዘረኝነት ነባር የአገሬው ተወላጅ ሕዝቦችን፣ ጥቁር ሕዝቦችን፣ እንዲሁም ሌሎች የቀለም ሕዝቦችን በአሥርቤቶቻችንና በሕጻናት ደህንነት አሠራራችንን ላይ ከሚገባው ቁጥር በላይ እንዲበዙ ሊያደርግ ይችላል።

ነባር የአገሬው ተወላጅ ወጣቶች የኤኮኖሚ ተግዳሮቶች እንዲያጋጥማቸው፣ ብሎም የሕክምና እንክብካቤ እንዲያገኙ ሊያደርግ ይችላል። ይህም እስላም፣ፎቢያ እና ጸረ-ጥቁር አመለካከቶች ለምን እንደቀጠሉ እንዲሁም ለምን እንደሚገናኙ ያብራራል።

ስልታዊ ዘረኝነት እንዳለ ማወቁና እና ምን እንደሚያደርግ፣ ምንስ እንደሚመስል መረዳቱ ለዘር ፍትሃዊነት ውጤታማ ተሟጋች ለመሆን የሚያስችል የመጀመሪያው እርምጃ ነው። ይህንን ማድረግ በስልታዊ ዘረኝነት ኢላማ ያልተደረጉትን ግለሰቦች የግል ልምድዎች እና መከራዎች ሊቀንስ እንደማይችል ማስተዋል ያስፈልጋል።

ስልታዊ ዘረኝነት እንዳለ ማወቃችን አንዳንድ የተወሰኑ ሰዎች በምን ዓይነት ሁኔታ እንደሚያልፉ፣ በምን ዓይነት መልኩ ባለመብቶችና ተጠቃሚዎች እንደሆኑ፣ ሌሎችም በምን ዓይነት ሁኔታ እንደተጎዱ ለማየት ይጠቅመናል።

ስለሆነም ፍትሃዊነትን እና እኩልነትን፣ የሚጎዱ ሥርዓታዊ እና ዐውደ-ጽሑፋዊ ጉዳዮችን፣ አድልዎዎችን እና መሰናክሎችን ለመፍታት ግንዛቤ መስጠቱ መልካም ነው።

እ. ኤ. አ. በ2016 ዓ.ም. በካናዳ በቀለማቸው የተለዩ ሰዎች ብዛት [ስታቲስቲክስ ካናዳ (የሚታዩ እናገኛቸውን ይጠቅማል) 22% ነበር። በአንታሪዮ ውስጥም መጠኑ 29% (3, 885, 585 ሰዎች) ነበር።

በካናዳ በዘር የተፈረጁ ሕዝቦች በድህነት የመኖራቸው ዕድል በጣም ከፍተኛ ነው። የ2016 የሕዝብ ቆጠራ እንደሚያሳየው 12.2% ከሚሆኑት በቀለም ካልተለዩት ሕዝቦች ጋር ሲነጻጸር 20.8% የሚሆኑት የቀለም ሕዝቦች ገቢያቸው ዝቅተኛ መሆኑ ታውቋል።

\$ በሌላ በኩል በዘር በተፈረጁና ባልተፈረጁ ነዋሪዎች ያለው የገቢ ልዩነት እ.ኤ.አ. በ2016 በተደረገው ትናት ከ25% ወደ 26% ማድገን ያሳያል። **\$**

የ2016 የሕዝብ ቆጠራ መረጃ እንደሚያሳየው በካናዳ ውስጥ በመንግሥት በተከለሉ ልዩ ልዩ ሥፍራዎች ያሉ ነባር የአገሬው ተወላጆች በድህነት ውስጥ ይኖራሉ። ከእነዚህ ውስጥ የ27 ማሕበረሰቦች አጠቃላይና አማካይ ገቢያቸው ከ\$10,000 በታች መሆኑን ሪፖርት ተደርጓል።

በተጨማሪም ሥር በሰደደ ድህነት ውስጥ የሚኖሩ (ለ5 ተከታታይ ዓመታት ከLICO መለኪያ በታች የሚኖሩ) ስደተኞች ሆነው 41% ዲግሪ ያላቸው ናቸው።

